

Jaaropening 2019

Welkom... collega's, MRleden, leden van de RvT

Een nieuw schooljaar! Een mooie aanleiding om een traditie te veranderen: niet het nieuwe jaar, maar het nieuwe **schooljaar** samen starten. Wat fijn om jullie allen te zien! Ieder individueel, maar ook de sfeer en saamhorigheid die daaruit spreekt. Hopelijk goed uitgerust en goed voorbereid voor een nieuw schooljaar.

Het is ontzettend fijn dat we dit schooljaar kunnen starten **zonder openstaande vacatures!** Dat is ook het effect van vele investeringen van team HR, team Onderwijs, directeuren en schoolopleiders om veel werk te maken en proactief te handelen: opleidingsbeleid, kwaliteitsbeleid, stagebegeleiding, toeleiding, maatwerk en binding, inductiebegeleiding, netwerken en teamwork, opleidingen en SPO Academie. Een geweldige prestatie!

Maar dat betekent niet dat er geen sprake is van **een toenemend leraren- en directeurentekort**. Nu maken we een goede start, maar de marges zijn klein: als de mobiliteit toeneemt en er weer een griepgolf komt weten we dat we dat niet kunnen opvangen. Zoals een collega-bestuurder zei: het zijn de weekkoersen. Bovendien groeit Utrecht en dus ook ons scholenbestand. We bouwen nieuwe scholen! We hebben ook komende jaren steeds meer mensen nodig.

Deze week versturen de besturen van de 5 grote steden **een brief aan alle ouders**, waarin ze hun zorg uitspreken over het steeds groeiende lerarentekort en hun waardering uitspreken voor directeuren en personeel van de scholen, die desondanks met elan blijven werken. Tegelijkertijd vragen we als bestuurders ook aan de minister om dit probleem echt als probleem te erkennen en niet af te doen met wat maatregelen, die op zich niet verkeerd zijn, maar die op korte termijn niets oplossen. We kondigen aan dat we niet anders kunnen dan onorthodoxe maatregelen nemen, niets doen is immers geen optie. Minder leertijd, 4-dagen school, kinderen naar huis: het zal allemaal voorkomen. En ja, dat tast de kwaliteit van onderwijs aan! Dat kan niet anders. We verzoeken de minister dan ook om ook na te gaan hoe ministerie en inspectie in hun opdracht kunnen inspelen op de problematiek.

De grotere dynamiek en mobiliteit veroorzaken onrust. **Onderwijskwaliteit is gebaat bij een zekere mate van stabiliteit en voorspelbaarheid.** Voor een goede samenwerking binnen teams heb je naast vakbekwame mensen een gezamenlijke basis nodig; gedeelde waarden, een gedeelde visie, die richting geeft aan de pedagogisch/didactische aanpak. Dat wordt lastiger als je telkens weer nieuwe collega's hebt of, zoals sommige scholen, je bijna met een heel nieuw team én nieuwe directeur start.

Met een tekort zoals we dat nu in steden als de G3 al zien (Amsterdam start met een tekort van 280 fte!), kun je dus niet anders dan constateren dat dat natuurlijk invloed heeft op de kwaliteit. Dat beamen we volmondig. We zullen dus samen alles

doen om te zorgen voor nieuw personeel en elkaar te steunen in noodmaatregelen als er geen personeel is.

Maar daar stopt het niet; dat is niet het enige dat we doen. Van succesvolle organisaties weten we dat tijden van tegenslag en krapte ook een andere kant kennen: **het maakt ook creatief, innovatief.** En dat is maar goed ook. Want **onder het personeelsprobleem schuilt ook een ander probleem.** Hoe bieden we in deze tijd goed onderwijs? En hoe doen we dat zo dat het goed is voor kinderen én voor personeel. Niet voor niets hebben we in ons Koersplan **vakmanschap** centraal gesteld. Al langer horen we van leraren dat het werk met een klas nooit af is, dat je nooit toekomt aan alle kinderen, dat je altijd het gevoel hebt dat je tekortschiet. Niet voor niets maakten de vakbonden van werkdruk hun speerpunt. Maar wij denken dat werkdrukkiddelen het onderliggend probleem niet oplossen. En dat het tekort niet alleen met salaris maar evenzeer met aanpak en imago te maken heeft.

En daar zijn we deels zelf aan zet. We zijn huiverig om het over een andere boeg te gooien: **bestaande aanpakken los te laten en te kijken hoe het anders kan.** Een problematiek die o.a. door Claire Boonstra haarscherp geadresseerd is: waarom denken we eigenlijk in klassen, waarom groeperen we kinderen in leeftijdsgroepen, waarom hechten we zo aan groepsactiviteiten? Op vragen als deze zijn goede antwoorden te geven. Daar gaat het niet om. Het probleem is dat we blijven kiezen voor deze vormen als we **geen** antwoorden meer hebben. En dat we andere organisatievormen over het algemeen kritisch begroeten met "Ja met die kinderen kan dat, maar niet met de onze" of "Ja, maar zij hebben grote lokalen". En we trappen vaak in de valkuil dat als iets nieuws niet meteen werkt, we niet oprecht kijken waarom niet, maar liever terugvallen op de oude aanpak... die ook niet werkte maar wel bekend voelt.

Ik vind het daarom **geweldig dat er zoveel SPO-scholen zijn die ook in tijden van onrust en schaarste kiezen voor innovatie.** Dat deden de Apollo 11, de Luc Stevensschool, Waterrijk, Jules Verne en Montessorischool Oog in Al een paar jaar geleden: zij kozen bewust voor een andere aanpak vanuit hun onderwijsvisie. Dat deden obs Overvecht, de Panda en de Kaleidoscoop met hun geweldig goede onderwijs voor kansarme kinderen. Dat doen de Dr. Bosschool, De Koekoek, Voordorp en kindcentrum Rijnvliet samen met de kinderopvang. Daar werken SO Fier en KRC keihard aan. Dat deed recent obs De Klimroos, die vanuit visie koos voor meer internationalisering. Zulke stappen stuiten vaak op weerstand: van collega's, van ouders, van inspectie, van de overheid, van de samenleving die een bepaald beeld heeft van een school. Zulke stappen vereisen visie, lef, leiderschap en teamwork!

Dit schooljaar zetten ook Pieterskerkhof, de Hoge Raven en Tuindorp zo'n stap. Zij sluiten aan en realiseren, samen met de OBO, de Dr. Bos, de Koekoek en Voordorp, een andere organisatie van het onderwijs, die meer recht doet aan wat kinderen vragen én het vakmanschap van leraren meer kans geven. Samen

onderwijs vormgeven, talenten benutten en de eenzaamheid van “de eigen klas” doorbreken. Ik ben heel benieuwd wat ons dat gaat brengen. Met “Onderwijs Maak je Samen” gaan we samen met hen in gesprek over hoe we deze aanpak kunnen ondersteunen en kunnen delen en verder ontwikkelen. Wij willen dat daarmee vakmanschap alle ruimte krijgt en verwachten dat dat het imago ook beïnvloedt. Kijk bijv. naar de ervaringen met de Onderwijswerkplaatsen, waar leraren aangeven dat zij echt lol hebben in hun werk.

Een **derde en laatste aandachtspunt dat ik wil aanstippen is een andere kant van vakmanschap: communicatie en samenwerking met onze omgeving**. De stad verandert: groeit, wordt internationaler, en vertrouwde samenwerkingspartners veranderen of verdwijnen tgv rijks- of gemeentelijk beleid. Ouders worden kritischer, mondiger maar hebben ook dan recht op goede samenwerking als het om de ontwikkeling van hun kind gaat.

Ander onderwijsachterstandenbeleid, nieuwe aanpak voorschoolse educatie, een veranderende pabo, wijzigingen in de jeugdzorg, een sterke ontwikkeling van het SWV: het heeft allemaal invloed op onderwijs. Een flexibele en actieve aanpak van samenwerking en communicatie zijn voorwaarde om in deze tijd goed te functioneren als school. **Ik denk dat we daar nog verder in kunnen groeien**.

En dat heeft met een andere kant van vakmanschap te maken: met houding, omgevingsbewustzijn en inlevingsvermogen. Met leiderschap, verwachtingsmanagement en vooruitdenken, met zaaien en in de week leggen... maar ook met zelfbewustzijn, kwetsbaarheid, eerlijkheid en durf.

Laten we dat eens samen onder de loep nemen dit schooljaar: hoe doen wij dat, hoe werken we samen, hoe vergaren en benutten wij kennis, hoe komen we tot keuzes en hoe betrekken we daar onze omgeving bij.

Ik denk dat we dat meer dan ooit nodig hebben om koers te houden in deze tijd. Met flexibele standvastigheid... en ik moest denken aan de omschrijving van **Michael Fullan** van leiderschap, die ik jullie graag meegeef.

Persoonskenmerken van een groot schoolleider zijn onschuld, nieuwsgierigheid, vakmanschap, (zelf)beheersing, bescheidenheid, vasthoudendheid, dienstbaarheid en een intens professionele wil.

We gaan al deze kenmerken hard nodig hebben dit schooljaar! Ik wens jullie een heel goed schooljaar toe! Op een goede samenwerking!

Thea Meijer, voorzitter CvB SPO Utrecht